

Рецензия

от проф. д-р Теодора Радоева Петрова, професор по професионално направление 3.5. Обществени комуникации и информационни науки

за докторската дисертация на Ваня Костадинова Божилова-Стоянова на тема: ВЛИЯНИЕ НА МЕДИЙНО СЪДЪРЖАНИЕ В ДИГИТАЛНА СРЕДА И НЕОБХОДИМОСТТА ОТ МЕДИЙНА ГРАМОТНОСТ

за присъждане на образователната и научна степен „доктор“
по професионално направление 3.5. Обществени комуникации и
информационни науки

с научен ръководител доц. д-р Мануела Манлихерова

Актуалност и значимост на разработвания дисертационен труд.

В дисертацията са разгледани медийното съдържание и неговите трансформации в дигитална среда, описани са промените в медийната екосистема в дигитална среда и припоманата на потреблението в следствие на тези трансформации. Описани са параметрите за медийна грамотност, развитието на това понятие и се обосновава необходимостта от обучението по медийна грамотност. Потърсени са тенденциите в създаване и управление на медийно съдържание, анализирани са мнения на практики, и съществуващи практики. Описаните трансформации са толкова значителни, че оказват влияние върху типовете медийно съдържание, неговата същност и начините на неговото потребление. Във втората глава на работата са събрани мненията на практики от медийния сектор, анализирани са подбрани примери от практиката, принципите на управление на медийно

съдържание в дигитална среда. Потърсено и обосновано е разширяването на понятието за медийна грамотност. Доказва се необходимостта от медийна грамотност и политиките в образованието за обучение по медийна грамотност.

Значението на темата се обуславя от все по-осъзнатата от обществото необходимост от медийна грамотност на гражданите във всички възрасти, необходимостта от промяна на професионалните стандарти в комуникациите в следствие на трансформациите, наложени се от дигиталната среда, в която медийното, пък и не камо медийното съдържание се разпространява.

Обща характеристика на труда

Дисертационният труд отговаря на формалните изисквания за дисертация за придобиване на образователна и научна степен „доктор“. Той е в обем от 199 страници (включително библиография) и 82 страници приложения. Състои се от увод, три основни глави, заключение, библиография и списък на фигурите. Структурата принципно е приета за такъв род разработка. Структурата на изследването следва вътрешната логика на текста, а главите представляват тематично обособени части на труда, очертаващи акцентите на изследването. Библиографията включва 238 източници на български и на английски език. Приложен е списък на публикациите, които са свързани с темата на дисертационния труд. Докторантката е приложила справка за основните научни и практико-приложни приноси, които аз приемам. Изводите и направените констатации са обособени и структурирани в края на всяка глава и в края на текста. Заслуга за цялостното възприятие на дисертационния труд е професионалният език, на който е написана дисертацията, а правилно поставените изследователски задачи и избраната от страна на докторантката методология ѝ позволяват да изведе успешно

изследването си. Авторефератът отговаря на приетите изисквания и коректно отразява текста на дисертационния труд.

В Увода на представения труд, съобразно изискванията за подобен род текст, е направено описание на структурата на текста, включена е обосновката за избор на темата, актуалността и значението на направеното изследване. Обект на изследването са създателите на медийно съдържание и техните взаимовръзки, зависимости и взаимни влияния във все по-усложняващия се медийен пейзаж, в който се появяват нови „герои“ в създаването на медийно съдържание, а професионалистите са принудени да влизат в нови роли и да аргументират добавената стойност от своята работа Ваня Божилова, а предмет на дисертационния труд е “дигиталната среда и начинът, по който дигиталните технологии и процеси променят медийната екосистема“ и предефинирането на ролята на медийната грамотност. Авторката, според мен, се е справила с поставените в изследването задачи, едни от които са: “ да систематизира и очертае ключовите характеристики на променящата се дигитална среда като пространство, в което протичат съвременните медийни трансформации. Авторката търси промените и разширяването на основни понятия, свързани с медиите. Тя се опитва да посочи основни характеристики на медийното съдържание в дигитална среда, да провери емпирично какви са нагласите на публиката към ролята ѝ тя самата да е създател на медийно съдържание и как действат потребителите в своя нов образ. Авторката проследява мненията на експерти до каква степен определенията за медийна грамотност съответстват на структурните промени в новата медийна среда. Работа има две основни цели “ Първата е да систематизира ключови технологии и процеси в дигиталната среда и да изследва свързаните с тях промени в медийната екосистема. Втората цел е в тази връзка да очертае необходимостта от дискусия за добавяне на нови аспекти към понятието за

медийна грамотност, които да съответстват на динамиката на технологичните и медийни трансформации“. Авторката се опитва “да систематизира ключови технологии и процеси в дигиталната среда и да изследва свързаните с тях промени в медийната екосистема и да очертае необходимостта от дискусия за добавяне на нови аспекти към понятието за медийна грамотност, които да съответстват на динамиката на технологичните и медийни трансформации“, което тя успява да направи в работата си. Като изследователски методи са използвани: анализ и синтез, систематизация и обобщение на информацията, сравнения на мненията водещи журналисти и медийни експерти на базата на общи маркери. За целите на дисертационния труд са проучени източници от съответните научни области, традиционни и електронни информационни източници, касаещи изследването и допринасят за неговата пълнота и изчерпателност. Направено е собствено национално представително социологическо изследване с агенция Тренд на основата на фокус група и пряко полустандартизирано интервю „лице в лице“ сред 1008 лица на възраст над 18 години за нагласите и действията на публиката в ролята ѝ на създател на медийно съдържание.

В първата глава са представени теоретичните аспекти “за систематизиране на ключови елементи и процеси на дигиталната среда и част от основните ѝ характеристики“, и е отделено място на основни теоретични публикации по темата. Във втора глава е направен опит да се изследват влияния “медии и аудитории“ в дигитална медийна среда. В третата глава е направено проучване на концепцията за медийна грамотност и за ролята на медийно грамотни граждани“ в информационното общество.

Оценка на приносите и приносните моменти

В края на дисертацията са формулираните научните и научно-приложните приноси, съдържащи се в дисертационната разработка. Аз ги намирам за напълно закономерно очертани и релевантни, в следствие на направеното в дисертационния труд. Смятам, че този труд има подчертано парктико-приложен характер и изводите на докторантката биха могли да бъдат полезни на практиците от медиите, учителите по медийна грамотност, за изследователи и студенти. Намирам, че това изследване изследват процесите на трансформация на медийното съдържание и обобщават положителни практики за неговото създаване и разпространение.

В края на дисертацията са формулираните научните и научно-приложните приноси, съдържащи се в дисертационната разработка. Аз ги намирам за релевантни. Смятам, че са събрани и обобщени основни теории като са систематизирани ключови характеристики на медийното съдържание в дигитална среда, очертани са създателите на съдържание в дигиталните платформи, систематизирано са представени аспектите на медийната грамотност, представено и анализирано е авторско проучване.

Критични бележки и препоръки

Представеният от дисертационен труд както цяло по форма, така и по съдържание, отговаря на изискванията на ЗРАСРБ за получаването на образователната и научна степен “Доктор“ по професионално направление 3.5. “Обществени комуникации и информационни науки“. Към всеки текст могат да се отправят бележки за редакция. Нямам особени забележки към текста.

Заклучение

Предложеният за защита дисертационен труд е завършено научно изследване с авторски приноси. Този дисертационен труд както по форма, така и по съдържание отговаря на изискванията на ЗРАСРБ и Правилника

на СУ за получаването на образователната и научна степен “доктор“ по професионално направление 3.5. “Обществени комуникации и информационни науки“- Медии и комуникации - Управление на медийно съдържание, затова предлагам на уважаемото Научно жури да присъди на Ваня Божилова - Стоянова образователна и научна степен „доктор“, както и аз самата ще гласувам положително за това.

18.01.2022

Проф. д-р Теодора Петрова